

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 7118846/622.02/E.144250
Konu : İşyeri Açma ve Çalışma Mevzuatı
(Ruhsatlandırma Yetkisi)

20/07/2020

... VALİLİĞİNE
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü)

İlgi: a) Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü'nün ... tarihli ve ... sayılı yazısı.
b) Sağlık Bakanlığının 29/03/2018 tarihli ve E.1860 sayılı yazısı.

Bakanlığımız Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğünden alınan ilgi yazı ekinde gönderilen yazınızda özetle; fizyoterapistlik, diyetisyenlik, psikologluk, psikolojik danışma merkezi, dil ve konuşma terapistleği, odyologluk, iş ve uğraş terapistleği, podologluk, aile danışmanlığı ve yaşam koçluğu faaliyet konularıyla ilgili yerlere İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre ruhsatlandırma yapılıp yapılamayacağı hususunda tereddüde düşüldüğünden uygulamaya esas Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükümünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun'un 1 nci maddesi "*Bu Kanunun amacı, sanayi, tarım ve diğer işyerleri ile her türlü işletmeleri, işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının verilmesi işlerinin basitleştirilmesi ve kolaylaştırılmasıdır.*" hükmünü,

2 nci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi "*11/4/1928 tarihli ve 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanuna göre açılan muayenehane ve müşterek muayenehanelere,*" hükmünü,

4 üncü maddesi "*3 üncü maddede belirtilen merciler, izin verilmesi için yapılacak beyan ve incelemelerde aşağıda öngörülen genel kriterlere göre düzenlenecek yönetmeliği esas alırlar.*

a) İnsan sağlığına zarar vermemek,
b) Çevre kirliliğine yol açmamak,
c) Yangın, patlama, genel güvenlik, iş güvenliği, işçi sağlığı, trafik ve karayolları, imar, kat mülkiyeti ve doğanın korunması ile ilgili düzenlemelere aykırı davranmamak." hükmünü,

5 inci maddesinin birinci fıkrası "*İşyeri veya işletme açmak isteyen; işin özelliğine göre 4 üncü maddede belirtilen yönetmelikte öngörülen kriterlere uygun olarak işyerini düzenledikten sonra başvuru formunu doldurarak 3 üncü maddede belirtilen mercie ibraz ederler.*" hükmünü taşımaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 355 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi "*Kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile gerçek kişilere ait sağlık kurum ve kuruluşlarına izin vermek ve ruhsatlandırmak, bu izin ve ruhsatları gerektiğinde süreli veya süresiz iptal etmek,*" hükmünü taşımaktadır.

1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 1 inci maddesi "*Türkiye Cumhuriyeti dâhilinde tababet icra ve her hangi surette olursa olsun hasta tedavi edebilmek için tıp fakültesinden diploma sahibi olmak şarttır.*" hükmünü,

5 inci maddesi "*Hususi muayenehane açmak veyahut evinde muayenehane tesis eylemek suretiyle sanatını icra eylemek isteyen her tabip hasta kabulüne başladığından itibaren en çok bir hafta içinde isim ve hüviyetini, diploma tarih ve numarasını ve muayenehane ittihaz eylediği mahal ile mevcut ise ihtisas vesikalarını mahallin en büyük sıhhiye memuruna kaydettirmeğe*

ve muayenehanenin nakli halinde en az yirmi dört saat evvel keyfiyeti nakli ihbara mecburdur.” hükmünü,

12 nci maddesinin ikinci fıkrası “*Tabipler, dış tabipleri ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanlar; ..., aşağıdaki sağlık kurum ve kuruluşlarında mesleklerini icra edebilir:*

a) *Kamu kurum ve kuruluşları.*

b) *Sosyal Güvenlik Kurumu ve kamu kurumları ile sözleşmeli çalışan özel sağlık kurum ve kuruluşları, Sosyal Güvenlik Kurumu ve kamu kurumları ile sözleşmeli çalışan vakıf üniversiteleri.*

c) *Sosyal Güvenlik Kurumu ve kamu kurumları ile sözleşmesi bulunmayan özel sağlık kurum ve kuruluşları, Sosyal Güvenlik Kurumu ve kamu kurumları ile sözleşmesi bulunmayan vakıf üniversiteleri, serbest meslek icrası.”*

36 ncı maddesi “*Bir mahalde sanatını icra etmek isteyen bir dış tabibi veya dışçı icrayı sanata başladığından itibaren azami bir hafta zarfında isim ve hüviyetini, diploma veya ruhsatname tarih ve numarasını ve muayenehane ittihaz ettiği yeri havi bir ihbarnameyi o mahallin en büyük sıhhiye memuruna vermeğe mecburdur. Muayenehanenin nakli halinde en az yirmi dört saat evvel nakil keyfiyetini ihbar edecektir.”* hükmünü,

Ek 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında fizyoterapistlik, odyologluk, diyetisyenlik, dil ve konuşma terapistleği, podologluk, iş ve uğraş teknikerliğı ve psikologluk mesleklerinin tanımları yapılmış olup aynı maddenin ikinci fıkrası “*Tabipler ve dış tabipleri dışındaki sağlık meslek mensupları hastalıklarla ilgili doğrudan teşhiste bulunarak tedavi planlayamaz ve reçete yazamaz. Sağlık meslek mensuplarının iş ve görev ayrıntıları ile sağlık hizmetlerinde çalışan diğer meslek mensuplarının sağlık hizmetlerinde çalışma şartları, iş ve görev tanımları; sertifikalı eğitime ilişkin usûl ve esaslar Sağlık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”* ve üçüncü fıkrası “*Diploması veya meslek belgesi olmadan bu maddede tanımlanan meslek mensuplarının yetkisinde olan bir işi yapan veya bu unvanı takınanlar bir yıldan üç yıla kadar hapis ve ikiyüz günden beşyüz güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.”* hükmünü taşımaktadır.

Ayrıca, 14/4/1928 tarihli ve 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanunun Ek 13 üncü maddesi ile 11/10/2011 tarihli ve 663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 40 ıncı maddesi hükümlerine dayanılarak çıkartılan Sağlık Meslek Mensupları İle Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek Mensuplarının İş ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmelik’te sağlık meslek mensupları ile sağlık hizmetlerinde çalışan diğer meslek mensuplarının iş ve görev tanımlarına yer verilmiştir.

Öte yandan, Türk Dil Kurumu tarafından bir tıp kavramı olarak muayene “*Bir kimsenin hasta olup olmadığını veya hastalığın ne olduğunu araştırma, sağlık muayenesi”* şeklinde tanımlanmıştır.

Diğer taraftan, Tıbbi Cihaz Yönetmeliğı’nin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (o) bendinde “*Tıbbi cihaz: İnsanda kullanıldıklarında aslî fonksiyonunu farmakolojik, immünolojik veya metabolik etkiler ile sağlamayan fakat fonksiyonunu yerine getirirken bu etkiler tarafından desteklenebilen ve insan üzerinde;*

1) *Hastalığın tanısı, önlenmesi, izlenmesi, tedavisi veya hafifletilmesi ya da*

2) *Yaralanma veya sakatlığın tanısı, izlenmesi, tedavisi, hafifletilmesi veya mağduriyetin giderilmesi ya da*

3) *Anatomik veya fizyolojik bir işlevin araştırılması, değiştirilmesi veya yerine başka bir şey konulması veyahut*

4) *Doğum kontrolü amacıyla kullanılmak üzere imal edilmiş, tek başına veya birlikte kullanılabilen, imalatçısı tarafından özellikle tanı ve/veya tedavi amaçlı kullanılmak üzere imal edilmiş ve tıbbi cihazın amaçlanan işlevini yerine getirebilmesi için gerekli olan yazılımlar da*

dahil, her türlü araç, alet, teçhizat, yazılım, aksesuar veya diğer malzemeleri,” hükmü bulunmaktadır.

5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu’nun 3 üncü maddesinin dokuzuncu fıkrasında “10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı *Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi*, 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı *Belediye Kanununun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi* ile 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı *İl Özel İdaresi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen izin veya ruhsatlar, bu Kanun kapsamındaki özel öğretim kurumlarını kapsamaz. Özel öğretim kurumları mevzuatına uygun olmak kaydıyla işyeri açma ve çalışma ruhsatı Bakanlıkça verilir. Bakanlık bu yetkisini valiliklere devredebilir.” hükmü bulunmaktadır.*

Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği ile il ve ilçe düzeyinde rehberlik hizmetleri ile bu hizmetlerin verildiği rehberlik ve araştırma merkezleri ve eğitim kurumlarındaki rehberlik servislerinin işleyiş ve görevleri ile bu hizmetleri veren kurumlarda çalışan personelin görev, yetki ve sorumlulukları belirlenmiştir.

Gerçek Kişiler ve Özel Hukuk Tüzel Kişileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarıncı Açılacak Aile Danışma Merkezleri Yönetmeliği’nin;

“Tanımlar” başlıklı 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi “*Açılış izin belgesi: Merkezin bu Yönetmeliğe uygun olduğuna ve faaliyet gösterebileceğine dair il müdürlüğü tarafından düzenlenen ve valilik tarafından onaylanan belgeyi*” hükmünü taşımakta olup

“Açılış İzni” başlıklı 8 inci maddesi bu gibi yerlerin açılış izin sürecini, “Diğer hususlar” başlıklı 24 üncü maddesi bu gibi yerlerin açılış izin belgesi almadan faaliyet gösteremeyeceğini ve konuyla ilgili diğer hususları, “Denetim” başlıklı 25 inci maddesi ise bu gibi yerlerin denetimleriyle ilgili hususları düzenlemektedir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik’in 4 üncü maddesi “... t) (Ek:RG-9/6/2020-31150-C.K-2626/2 md.) *İşyeri: Ticari, sınai, zirai veya mesleki bir faaliyetin ya da girişimin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan, kara ya da su üzerindeki açık veya kapalı alanda bulunan sabit ya da mobil yerleri,*

...“ hükmünü,

6 ncı maddesinin birinci fıkrasında “*Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır.” ve üçüncü fıkrası “*İşyeri açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1 ve 2’de yer alan durumlarına uygun formu doldurarak yetkili idareye başvurur.” hükmü,**

9 uncu maddesinin birinci fıkrasında “*Bu Yönetmelik kapsamına girmesine rağmen adı ve nitelikleri belirtilmeyen sıhhî bir işyerinin açılması halinde, benzeri işyerleri için öngörülen esaslara göre işlem yapılır.” hükmü bulunmaktadır.*

Ayrıca konuyla ilgili görüşüne başvurulmuş Sağlık Bakanlığının ilgi (b) yazısında “*Bakanlığımız mevzuatlarında tanımlanan sağlık kuruluşları arasında “Sağlık Danışmanlığı, Egzersiz Danışma Merkezi, Özel Fizyoterapi Danışma Merkezi veya Fizyoterapi Sağlıklı Yaşam Merkezi” adı altında tanımlanmış bir sağlık kuruluşu bulunmamaktadır. 10/08/2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik kapsamında sağlık beyanı dışında açılan, tanı ve tedaviye yönelik işlem yapılmayan kuruluşlarda fizyoterapist unvanlı sağlık meslek mensuplarının çalışmasında, hastalık durumları dışında, fizyoterapistlerin hiçbir şekilde tanı ve tedaviye girmemek kaydıyla, hastalıklarla ilgili doğrudan teşhiste ve tedavi planlamaya ilişkin faaliyetler haricinde danışmanlık faaliyeti göstermesinde bir sakınca bulunmamaktadır.” denilmektedir.*

Son olarak, benzer bir konuyla ilgili Danıştay Onyedinci Dairesinin 19/04/2016 tarihli ve 2015/10915 Esas, 2016/3010 Karar sayılı kararında tıbbi cihazların hastalığın tanı ve tedavisi için üretilen cihazlardan olduğu ve yalnız hekimce kullanılabilmesi; tanı ve tedavi hizmetlerinin de yalnız hekimce verilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri, Danıştay kararı ve Sağlık Bakanlığı görüşü kapsamında; özel mevzuatı uyarınca kurulan sağlık kurumları ve kuruluşlarında istihdam edilenler hariç olmak üzere sağlık danışmanlığı, egzersiz danışma merkezi, özel fizyoterapi danışma merkezi, fizyoterapi sağlıklı yaşam merkezi, fizyoterapistlik, diyetisyenlik, psikologluk, psikolojik danışma merkezi, dil ve konuşma terapistliği, odyologluk, iş ve uğraş terapistliği, podologluk, aile danışmanlığı ve yaşam koçluğu faaliyet konularına ait münferit çalışma yerlerinin İşyeri Açma ve Çalışma Mevzuatı kapsamında ve Yönetmelik'in 9 uncu maddesi uyarınca ruhsatlandırılabilmesi; ancak buralarda tıbbi cihaz kapsamına giren cihazların kullanılmayacağı ve tıbbi amaçlı olan, tanı ve tedaviye yönelik herhangi bir faaliyette bulunulamayacağı; ayrıca ilgili faaliyet konularının kendi mevzuatı uyarınca ilgili kurumlar tarafından da denetlenmesinin mümkün olduğu değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

...
Bakan a.
Genel Müdür